MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2014. november 12.[1]

C-343/13. sz. ügy

Modelo Continente Hipermercados SA
kontra
Autoridade Para As Condições de Trabalho – Centro Local do Lis (ACT)

(a Tribunal do Trabalho de Leiria [Portugália] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Részvénytársaságok egyesülésének rendszere — 2011/35/EU irányelv — Beolvadással történő egyesülés — A beolvadó társaság összes aktív és passzív vagyonának az átvevő társaságra történő átruházása — Munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos felelősség — A beolvadással történő egyesülés során a beolvadó társaság e felelősségének átszállásáról rendelkező nemzeti jog”

I – **Bevezetés**

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Modelo Continente Hipermercardos SA (a továbbiakban: MCH) és az Autoridade para as Condições de Trabalho – Centro Local do Lis (ACT) (munkafeltételek ellenőrzésére hatáskörrel rendelkező hatóság) közötti jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya ez utóbbi azon határozata, amely az MCH-t elmarasztalta a munka törvénykönyvének a Good and Cheap – Comércio Retalhista SA (a továbbiakban: Good and Cheap) által annak az MCH-ba történő beolvadását megelőzően elkövetett megsértése miatt.

2. Ebben az összefüggésben a jelen ügyben az a kérdés merül fel, hogy a Good and Cheap-nek az MCH-ba történő beolvadásával létrejött egyesülés a Good and Cheap kötelezettségeinek az MCH-ra történő átszállását eredményezi-e, amennyiben a hitelező az egyesülést megelőzően nem támasztott követelést a Good and Cheappel szemben, jóllehet a szóban forgó kötelezettség kiváltó okai az egyesülést megelőzően keletkeztek.

3. A jelen ügy először ad alkalmat a Bíróságnak arra, hogy az EGK-Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján a részvénytársaságok egyesüléséről szóló, legutóbb a 2009. szeptember 16-i 2009/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel,[2] valamint a részvénytársaságok egyesüléséről szóló 2011. április 5-i 2011/35/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel[3] módosított, 1978. október 9-i 78/855/EGK harmadik tanácsi irányelv[4] (a továbbiakban: harmadik irányelv) rendelkezését értelmezze.

1 — Eredeti nyelv: francia.
2 — HL L 295., 36. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 42. o.
3 — HL L 259., 14. o.
4 — HL L 110., 1. o.

II – **Jogi háttér**

A – *Az uniós jog*

4. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik irányelv 19. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik, amely az alapügyben szóban forgó egyesülés idején még hatályos volt.

5. A harmadik irányelvet a 2011/35 irányelv kodifikálta. A 2011/35 irányelvnek a jelen ügy szempontjából releváns preambulumbekezdései és rendelkezései lényegében azonosak a harmadik irányelv megfelelő preambulumbekezdéseivel és rendelkezéseivel. Emiatt, még ha az alapügyben szóban forgó egyesülés a harmadik irányelv hatálya alatt jött is létre, a kérdést előterjesztő bírósághoz, illetve a felekhez hasonlóan a 2011/35 irányelvre fogok hivatkozni.

6. A 2011/35 irányelv (4) és (7) preambulumbekezdése kimondja:

„(4) A tagok és harmadik személyek érdekeinek védelme megköveteli, hogy a tagállamoknak a részvénytársaságok egyesülésére vonatkozó jogszabályai összhangban legyenek, és hogy az összes tagállam jogszabályaiban szerepeljenek az egyesülésre vonatkozó rendelkezések.

[...]

(7) A hitelezők, beleértve a kötvénytulajdonosokat is, valamint az egyesülő társasággal szemben egyéb követeléseket támasztó személyek védelmét biztosítani kell, hogy az egyesülés ne befolyásolja hátrányosan az érdekeiket.”

7. A 2011/35 irányelvnek „Az egy vagy több társaság beolvadásával történő egyesülés és az új társaság alapításával történő egyesülés szabályozása” című II. fejezete 3. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában a beolvadással történő egyesülés során egy vagy több társaság nem felszámolás útján megszűnik, és összes (aktív és passzív) vagyonukat egy másik társaságra ruházzák át, amiért ellenszolgáltatásként a beolvadó társaság(ok) részvényeseinek részvényeket bocsátanak ki az átvevő társaságban, valamint a részvényesek a kibocsátott részvények névértékének, és adott esetben, ha a névértékük nem állapítható meg, akkor a kibocsátási érték 10%-át meg nem haladó készpénzkifizetésben részesülhetnek.”

8. Ezen irányelv „Egyesülés beolvadással” című III. fejezete többek között a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„6. cikk

Az egyesülésben részt vevő társaságok legalább egy hónappal az egyesülési terv elfogadásáról döntő közgyűlés napja előtt kötelesek az egyesülési tervet tagállami jogszabályokkal összhangban a 2009/101/EK irányelv 3. cikkének megfelelően a társaságra irányadó eljárás szerint közzétenni.

[...]

11. cikk

(1) Minden részvényes jogosult legalább egy hónappal az egyesülési szerződés tervezetéről határozó közgyűlés napja előtt arra, hogy a társaság alapszabály szerinti székhelyén legalább a következő dokumentumok tartalmáról tudomást szerezzen:

a) az egyesülési terv;

b) az egyesülő társaságok utolsó három pénzügyi évre vonatkozó éves beszámolói és éves üzleti jelentései;

c) amennyiben alkalmazható – egy olyan közbenső beszámoló, amely az egyesülés tervezetének időpontját megelőző harmadik hónap első napjánál nem korábbi időpontra vonatkozik, amennyiben a legutóbbi éves beszámoló olyan pénzügyi évre vonatkozik, amely több mint hat hónappal az említett időpontot megelőzően lezárult;

[...]

12. cikk

Az egyesülésben részt vevő társaságok munkavállalói jogainak védelmét a 2001/23/EK irányelvvel összhangban kell szabályozni.

13. cikk

(1) A tagállamok jogszabályainak megfelelő védelmet kell biztosítaniuk a társaság olyan hitelezőinek, akiknek követelései megelőzik az egyesülési terv közzétételét, és nem váltak még esedékessé a közzététel időpontjában.

(2) Ebből a célból a tagállamok jogszabályainak legalább arról kell rendelkezniük, hogy az ilyen hitelezők megfelelő biztosítékokat követelhessenek, ha az egyesülésben részt vevő társaságok pénzügyi helyzete az ilyen védelmet szükségessé teszi, és ha ezek a hitelezők még nem rendelkeznek ilyen biztosítékokkal.

A tagállamoknak meg kell állapítaniuk az (1) bekezdés és e bekezdés első albekezdésében előírt védelem feltételeit. A tagállamoknak mindenképpen gondoskodniuk kell arról, hogy a hitelezőknek joga legyen arra, hogy a megfelelő közigazgatási vagy igazságügyi hatósághoz forduljanak megfelelő biztosítékokért, amennyiben hitelt érdemlően be tudják mutatni, hogy az egyesülés miatt követeléseik kielégítése veszélyben van, és azt, hogy a társaságtól nem kaptak megfelelő biztosítékokat.

(3) Az átvevő társaság és a beolvadó társaság hitelezői részére nyújtott védelem eltérő lehet.

[...]

18. cikk

(1) Az egyesülést az egyes tagállamok jogszabályai által előírt módon, a 2009/101/EK irányelv 3. cikkének megfelelően kell közzétenni az egyesülésben érintett egyes társaságok tekintetében.

(2) A beolvadó társasággal vagy társaságokkal kapcsolatos közzététel alaki követelményeket [helyesen: követelményeit] az átvevő társaság önmaga is teljesítheti.

19. cikk

(1) Egy egyesülés *ipso iure* egyidejűleg a következő joghatással bír:

a) a beolvadó társaság összes (aktív és passzív) vagyonának az átruházása az átvevő társaságra, mind a beolvadó társaság és az átvevő társaság közötti jogviszonyban, mind pedig harmadik személyek vonatkozásában;

b) a beolvadó társaság részvényesei az átvevő társaság részvényeseivé válnak;

c) a beolvadó társaság megszűnik.

[...]”

B – *A portugál jog*

9. A gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv (Código das sociedades comerciais) a 2011/35 irányelv rendelkezéseit ülteti át a portugál jogba.

10. Az „Egyesülési terv” című 98. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az egyesülésben részt vevő társaságok ügyviteli szervei közösen egyesülési tervet készítenek, amely – a tervezett ügylet mind jogi, mind pedig gazdasági szempontból történő teljes megismeréséhez szükséges vagy hasznos – elemeken kívül tartalmazza:

[...]

d) valamennyi részt vevő társaság vagyonmérlegét, amelyben szerepel különösen az átvevő társaságra vagy az új társaságra átruházott aktív és passzív vagyonelemek értéke;

[...]

h) a hitelezők jogai védelmére vonatkozó részletszabályok;

[...]

(2) Az előző bekezdés d) pontja szerinti vagyonmérleg a következő:

a) az utolsó pénzügyi év mérlege, amennyiben annak lezárására az egyesülési tervet megelőző hat hónapon belül került sor; vagy

b) egy olyan időpontra elkészített mérleg, amely nem korábbi, mint az egyesülési terv időpontját megelőző harmadik hónap első napja.”

11. E törvénykönyvnek „A terv cégjegyzékbe történő bejegyzése és a közgyűlés összehívása” című 100. cikke a következőkről rendelkezik:

„(1) Az egyesülési tervet a cégjegyzékbe be kell jegyezni.

(2) A részt vevő társaságok tagjai a társaság formájától függetlenül a közgyűlésen határoznak az egyesülési tervről, a közgyűlést a cégjegyzékbe történő bejegyzést követően, a felhívás közzétételének időpontját követő legalább egy hónap elteltével hívják össze.

(3) A felhívás tartalmazza, hogy a tervet és a mellékletben foglalt dokumentációt a társaság székhelyén a társaság tagjai és hitelezői megtekinthetik, valamint tartalmazza a közgyűlés időpontját.

[...]

(5) A terv cégjegyzékbe történő bejegyzésének közzétételét a cégszolgálat hivatalból és automatikusan végzi, és a hitelezők a 101-A. cikkének megfelelően az egyesülés ellen ellentmondással élhetnek.

[...]”

12. Ugyanezen törvénykönyv „A hitelezők ellentmondása” című 101-A. cikkének szövege a következő:

„A terv cégjegyzékbe történő bejegyzésének közzétételétől számított egy hónapon belül a részt vevő társaságok hitelezői, akiknek követelései e közzétételt megelőzően keletkeztek, az egyesülésből eredően jogaik érvényesülése tekintetében bekövetkezett károk alapján ellentmondást nyújthatnak be az egyesülés ellen a bíróságon, amennyiben a társaságtól legalább 15 nappal korábban kérték a követelés teljesítését vagy megfelelő biztosíték nyújtását, és e kérelmük teljesítésére nem került sor.”

13. E törvénykönyv „Az ellentmondás jogkövetkezményei” című 101-B. cikke szerint:

„(1) Valamely hitelező által benyújtott bírósági ellentmondás esetén az egyesülés végleges cégjegyzékbe történő bejegyzése nem lehetséges mindaddig, amíg a következők egyike be nem következik:

a) az ellentmondást az ítélt dolog hatályával bíró határozattal elutasították, vagy elfogadhatatlanság megállapítása esetén az ellentmondás benyújtója 30 napon belül nem nyújtott be új keresetet;

b) az ellentmondás benyújtója a kérelemtől elállt;

c) a társaság az ellentmondás benyújtójának követelését kielégítette, illetve megállapodásban vagy bírósági határozatban rögzített biztosítékot nyújtott;

d) az ellentmondás benyújtója elfogadta a bejegyzést;

e) az ellentmondás benyújtóját megillető összeget letétbe helyezték.

[...]”

14. A kereskedelmi társaságokról szóló törvénykönyv „Az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzése” című 111. cikke a következőkről rendelkezik:

„Azt követően, hogy az egyesülést a részt vevő társaságok mindegyike jóváhagyja és a 101-A. cikkben előírt határidőn belül ellentmondás benyújtására nem kerül sor, vagy ellentmondás esetén, a 101-B. cikk (1) bekezdésében foglalt tények egyike megvalósul, az egyesülésben részt vevő társaságok vagy az új társaság vezető tisztségviselői kérelmezik az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését.”

15. E törvénykönyv 112. cikke a következőkről rendelkezik:

„Az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzése azt eredményezi, hogy:

a) a beolvadó társaságok megszűnnek, vagy új társaság alapítása esetén valamennyi egyesülő társaság megszűnik, a jogaikat és kötelezettségeiket pedig átruházzák az átvevő társaságra vagy az új társaságra;

b) a megszűnt társaságok tagjai az átvevő társaság vagy az új társaság tagjai lesznek.”

III – **Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

16. A Good and Cheap egy portugál jog szerint létrehozott társaság volt, amely szuper- és hipermarketekben kiskereskedelmi tevékenységet folytatott.

17. Az MCH egy portugál jog szerint létrehozott gazdasági társaság, amely egyéb tevékenységek mellett az élelmiszer-ágazatban folytat kiskereskedelmi tevékenységet. Körülbelül 180 üzlet tulajdonosa és üzemeltetője Portugáliában.

18. 2011. február 15-én a Good and Cheap Pombalban (Portugália) található helyiségeiben az ACT a Good and Cheap munkavállalóinak 2010. december és 2011. január havi munkaidő-nyilvántartásával kapcsolatos vizsgálatot folytatott.

19. 2011. február 22-én a Good and Cheap és az MCH az igazgatóságaik által előzetesen jóváhagyott egyesülési tervet bejegyezték a cégjegyzéket vezető szervnél. Ezt az egyesülési tervet az igazságügyi minisztérium közleményeit tartalmazó honlapon közzétették (https://publicacoes.mj.pt/Index.aspx).

20. 2011. március 7-én az ACT munkaügyi felügyelője („inspectora do trabalho”) két jegyzőkönyvet („auto de notícia”) állított ki a Good and Cheappel szemben, amelyben megállapította, hogy utóbbi megsértette azokat a portugál munkajogi rendelkezéseket, amelyek szerint a munkavállalók nem dolgozhatnak folyamatosan öt óránál hosszabb ideig, és két egymást követő munkavégzéssel töltött időszak között legalább tizenegy óra egybefüggő pihenőidőre jogosultak.

21. A Good and Cheap vagyonának az MCH-ba történő beolvadása révén létrejövő egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzésére 2011. március 31-én került sor. Ebben az időpontban a Good and Cheap megszűnt.

22. 2011. április 4-én az ACT a 2011. március 7-i jegyzőkönyvekről értesítést küldött a Good and Cheapnek, és két bírságot („coima”) szabott ki: az egyik egy 459 euró összegű bírság (amelyet legkésőbb 2011. április 12-ig kellett befizetni) azon tilalom megsértése miatt, miszerint a munkavállalókkal nem lehet folyamatosan öt óránál hosszabb ideig munkát végeztetni (jegyzőkönyv száma: 161100188), a másikat pedig (amelynek összege és fizetési határideje a Bíróság elé terjesztett iratokból nem derül ki) a munkavállalók arra vonatkozó jogának megsértése miatt, hogy két egymást követő munkavégzéssel töltött időszak között legalább tizenegy óra egybefüggő pihenőidő illeti meg őket (jegyzőkönyv száma: 161100190).

23. Az MCH írásbeli válaszában („resposta escrita”) vitatta e határozat jogszerűségét, hivatkozva egyebek között a Good and Cheapnek az MCH-ba történő beolvadása révén létrejövő egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzésére, amelyre 2011. március 31-én került sor.

24. 2012. szeptember 18-án és 21-én kelt határozati javaslatában („proposta de decisão”) a vizsgáló („instrutora”) a 2011. március 7-i két jegyzőkönyv helybenhagyását, valamint az MCH-val szemben a szóban forgó jogsértésekért egyenként 714 euró összegű bírság kiszabását javasolta az ACT vezetőjének.

25. 2012. szeptember 24-én hozott egyesített határozatával („decisão de cúmulo jurídico”) az ACT vezetője az említett határozati javaslatokat elfogadta, és az MCH-val szemben 1250 euró összegű összevont bírságot szabott ki. Ezt a határozatot az MCH-val 2012. szeptember 26-án közölték.

26. Az MCH a Tribunal do Trabalho de Leiria (leiriai munkaügyi bíróság, Portugália) előtt keresetet („recurso de impugnação judicial”) nyújtott be, amelyben ez utóbbi határozat jogszerűségét vitatja. Az MCH érvelésében többek között arra hivatkozik, hogy a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 112. cikkének értelmezése – amely az MCH-val szemben bírság kiszabását teszi lehetővé a Good and Cheap által elkövetett munkajogi jogsértések miatt – ellentétes a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontjával.

27. E körülmények között a Tribunal do Trabalho do Leiria úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A[z uniós] jog és különösen a 2011/35/EU irányelv, illetve annak [19. cikke (1) bekezdésének a) pontja] értelmében a társaságok egyesülése magával vonja-e a beolvadó társaságnak az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését megelőző cselekményeiből fakadó munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos felelősségnek az átvevő társaságra való átszállását?

2) A munkaviszonyokhoz kapcsolódó szankció az irányelv alkalmazása szempontjából harmadik személy (a jelen esetben a munkajog szabályainak megsértése miatt az állam) javára szóló olyan követelésnek tekinthető-e, amelynek következtében a munkaügyi jogsértésből eredő tartozás (bírság) átszáll az átvevő társaságra, e tartozás tekintetében pedig az állam a hitelező?

3) Ellentétes-e a társaságok egyesülésének joghatásait megállapító említett közösségi irányelvvel a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 112. cikkének olyan értelmezése, amely szerint abból nem következik az egyesülést megelőzően elkövetett munkaügyi jogsértés miatti eljárás megszüntetése, sem a kiszabott vagy kiszabandó bírság eltörlése, és ezáltal a rendelkezésnek olyan kiterjesztő értelmezése jön-e létre, amely ellentétes a közösségi jog elveivel és különösen az irányelv 19. cikkével?

4) A fenti értelmezés sérti-e azon elvet, hogy az átvevő társaság (enyhe) objektív felelősségének vagy vétkességen alapuló felelősségének hiányában nincs helye a munkaügyi jogsértés megállapításának?”

IV – **A Bíróság előtti eljárás**

28. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet 2013. június 24-én nyújtották be a Bírósághoz. Az MCH, a portugál, a német, a magyar és az osztrák kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be.

29. 2014. június 20-án a Bíróság kérdéseket intézett az MCH-hoz és a portugál kormányhoz annak érdekében, hogy azokat a tárgyalást megelőzően írásban válaszolják meg. A portugál kormány és az MCH válaszai a Bírósághoz 2014. július 15-én és 28-án érkeztek meg.

30. 2013. szeptember 3-án tárgyalást tartottak, amelynek során a portugál és a német kormány, valamint a Bizottság szóbeli észrevételeket terjesztett elő.

V – **Elemzés**

A – *Az elfogadhatóságról*

31. A német és az osztrák kormánynak kétségei vannak a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett néhány kérdés elfogadhatóságával kapcsolatban. A német kormány álláspontja szerint a harmadik és a negyedik kérdés a nemzeti jog értelmezésére vonatkozik. Az osztrák kormány azzal érvel, hogy a második kérdés egy olyan helyzetre vonatkozik, amelyben az alapeljárás tényállásával ellentétben a bírságot már az egyesülést megelőzően kiszabták, következésképpen a kérdés hipotetikus jellegű. Ezenkívül a negyedik kérdésben említett büntetőjogi felelősség kérdését a 2011/35 irányelv nem szabályozza, az tehát nem áll kapcsolatban az európai uniós joggal, amit az Európai Unió Alapjogi Chartájának 51. cikke előír.

32. Nem értek egyet az osztrák kormány második kérdéssel kapcsolatos álláspontjával, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság arról kérdezi a Bíróságot, hogy a 2011/35 irányelv értelmében az olyan munkaügyi jellegű szankció, mint amilyen az alapügybeli bírság, minősülhet-e követelésnek, a portugál állam pedig hitelezőnek.[5] Amennyiben igen, úgy a második kérdés nemcsak az egyesülést megelőzően kiszabott bírság minősítésére vonatkozik, hanem az egyesülést követően kiszabott bírság minősítésére is. Ebben az értelemben a második kérdés nem hipotetikus jellegű.

5 — A „követelés” és „hitelező” fogalmak az említett irányelv 13. cikkében jelennek meg, azonban nincsenek meghatározva.

33. A harmadik kérdés álláspontom szerint nem a nemzeti jog értelmezésére vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik irányelv 19. cikkének értelmezésével kapcsolatban vár választ a Bíróságtól annak érdekében, hogy határozni tudjon e rendelkezésnek a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyvnek a Portugáliában követett értelmezése szerinti 112. cikkével való összeegyeztethetőségéről, nevezetesen, hogy az egyesülés nem vonja maga után sem az egyesülést megelőzően elkövetett jogsértéssel kapcsolatos eljárás, sem pedig a kiszabott vagy kiszabandó bírság megszűnését. A harmadik kérdés tehát elfogadható.

34. Ezzel szemben egyetértek a német és az osztrák kormány álláspontjával, amely szerint a negyedik kérdés elfogadhatatlan. Ez a kérdés ugyanis egy portugál jogelvre vonatkozik, amely az állandó ítélkezési gyakorlat szerint nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.[6]

B – *Az ügy érdeméről*

35. A magyar kormányhoz hasonlóan úgy vélem, hogy kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni a 2011/35 irányelv 19. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a portugál gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 112. cikke – ahogyan azt Portugáliában alkalmazzák –, amely szerint a társaságok beolvadással történő egyesülésével a beolvadó társaság által elkövetett munkajogi jogsértések miatt kiszabott bírságból eredő fizetési kötelezettség átszáll az átvevő társaságra, amennyiben az említett jogsértéseket ezen egyesülést megelőzően követték el, akkor is, ha a bírságot jogerős határozatban csak az említett egyesülést követően szabták ki. A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdéseket tehát együttesen fogom megvizsgálni.

1. A Bíróság elé terjesztett érvek

36. Az MCH és a német kormány arra hivatkozik, hogy egy beolvadással történő egyesülés során a beolvadó társaság összes aktív és passzív vagyonának az átvevő társaságra történő, a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott átruházása magában foglalja a beolvadó társaság kötelezettségeinek átruházását is. Az utóbbival szemben kiszabott munkaügyi bírság ugyanakkor csak attól kezdve minősül az állam követelésének – következésképpen a beolvadó társaság kötelezettségének –, hogy az állam jogerős közigazgatási vagy bírósági határozattal rendelkezik annak végrehajthatóságáról. Márpedig a jelen esetben az egyesülés e határozatot megelőzően következett be, ennélfogva a Good and Cheapnek a szóban forgó munkajogi jogsértésekkel kapcsolatos felelőssége nem szállt át az MCH-ra.

37. Ezenkívül az MCH szerint, amennyiben ilyen körülmények között a munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos felelősség átszállása elismerést nyerne, az egyesülésben részt vevő társaságok részvényesei és hitelezői nem tudnák felmérni az egyesülés gazdasági következményeit. Ugyanezen ok miatt a német kormány álláspontja szerint az átszálló aktív és passzív vagyon összegének meghatározására vonatkozó referencia-időpont az az időpont, amikor az egyesülés ténylegesen bekövetkezik.

38. Az osztrák kormány úgy véli, hogy a 2011/35 irányelv csak a beolvadó társaság polgári jogi felelősségét írja elő a hitelezőkkel, illetve az egyéb követeléseket támasztó személyekkel szemben. Az irányelv nem tartalmaz rendelkezéseket az egyesülésben részt vevő társaságok munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos felelősségéről, amely e kormány álláspontja szerint szabálysértési felelősségnek minősül. Ebből az következik, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapját képező tényállás nem tartozik az említett irányelv hatálya alá.

6 — Lásd: Auroux és társai ítélet (C-220/05, EU:C:2007:31, 25. pont); dos Santos Palhota és társai ítélet (C-515/08, EU:C:2010:589, 18. pont), Idryma Typou ítélet (C-81/09, EU:C:2010:622, 35. pont), valamint Texdata Software ítélet (C-418/11, EU:C:2013:588, 28. pont).

39. Ugyanakkor az osztrák kormány álláspontja szerint a 2011/35 irányelv nem is zárja ki az átvevő társaságnak a beolvadó társaság felróható cselekményeiért való, munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos felelősségét. Következésképpen az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az átvevő társasággal szemben szabálysértési szankció szabható ki, nem ellentétes ezen irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontjával.

40. A portugál és a magyar kormány, valamint a Bizottság lényegében azon az álláspontonvan, hogy a beolvadó társaság munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos felelősségének az egyesülés során az átvevő társaságra történő átszállását a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja szabályozza. Kiemelik az e rendelkezésben előírt összes aktív és passzív vagyon átszállásának általános jellegét. A bírságot az állam követelésének kell tekinteni, amely államot ez az irányelv hitelezőként védeni kíván. A bírság tehát az egyesüléssel beolvadó társaság passzív vagyonának része, ebben az értelemben tehát átszáll az átvevő társaságra.

2. Értékelés

a) Az alkalmazandó jog

41. Először is meg kell határozni az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését követően – az egyesülés megtörténtét követően megszűnt – beolvadó társaság által elkövetett jogsértések miatt kiszabott bírság megfizetésére vonatkozó kötelezettségnek az átvevő társaságra történő átszállására alkalmazandó jogot. A 2011/35 irányelv vagy kizárólag a nemzeti jog által szabályozott kérdésről van-e szó?

42. A 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy „egy egyesülés *ipso iure* egyidejűleg [a következő joghatással bír:] a beolvadó társaság összes (aktív és passzív) vagyonának az átruházása az átvevő társaságra, mind a beolvadó társaság és az átvevő társaság közötti jogviszonyban, mind pedig harmadik személyek vonatkozásában”.

43. Az *ipso iure* kifejezés használata bizonyítja, hogy az egyesülés – további formai vagy tartalmi feltétel nélkül – az összes aktív és passzív vagyon teljes átszállását vonja maga után. Az egyesülés során történő átszállást tehát az uniós jog szabályozza.[7] Mindenesetre meg kell határozni a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdése a) pontjának tárgyi hatályát.

b) A 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdése a) pontjának tárgyi hatálya: „az összes aktív és passzív vagyon”

44. A 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazandó-e egy munkaügyi jogsértésből eredő kötelezettség – a jelen esetben a portugál munkajogi szabályok megsértése miatt kiszabott bírság – esetében, ha annak kiváltó okai az egyesülési terv közzétételét megelőzően keletkeztek, azonban a kötelezett értesítésére első alkalommal ezen egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését követően került sor?

7 — Megjegyzem, hogy a módosított, a tőkeegyesítő társaságok határon átnyúló egyesüléséről szóló, 2005. október 26-i 2005/56/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 310., 1. o.) 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint „[a] határokon átnyúló egyesülés […] az alábbi jogkövetkezményeket eredményezi: a) a beolvadó társaság teljes aktív és passzív vagyona átszáll az átvevő társaságra; […]”. Álláspontom szerint az *ipso iure* kifejezés mellőzése nem vezethet a 2011/35 irányelvtől eltérő értelmezéshez. A tőkeegyesítő társaságok esetében is az egyesülés az összes aktív és passzív vagyon teljes átszállását vonja maga után, a 2005/56 irányelvben foglaltakhoz képest további feltételek nélkül.

45. Meg kell tehát határozni, hogy az „összes aktív és passzív vagyon”, és különösen a „passzív vagyon” fogalma elegendően tág-e ahhoz, hogy kiterjedjen az alapeljárásban szereplő jogvitához hasonló helyzetre. Ahogyan arra a német kormány rámutat, olyan fogalmak értelmezéséről van szó, amelyek nincsenek az irányelvben meghatározva annak ellenére, hogy az e fogalmakat többször is használja. Ezeket a fogalmakat tehát az egész Európai Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni,[8] figyelembe véve azt az összefüggést, amelyben e fogalmakat használják, illetve a 2011/35 irányelv által követett célokat.[9]

i) A munkaügyi jogsértésekből eredő kötelezettségek a beolvadó társaság passzív vagyonának részét képezik-e?

46. A munkaügyi jogsértésekre vonatkozó jog jellegét illetően az osztrák kormány különösebb indokolás nélkül úgy véli, hogy a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja csak a polgári jogi felelősség esetében alkalmazandó. A szóban forgó bírság munkajogi jogsértésből eredő kötelezettségként büntető jelleggel bír, amely miatt kikerül e cikk hatálya alól. E kormány szerint tehát az olyan nemzeti rendelkezés, amely munkaügyi jogsértések esetén lehetővé teszi a felelősség átszállását, nem lehet ellentétes az említett irányelvvel.

47. A Bizottság is jelentős részt szentelt írásbeli észrevételeiben a munkaügyi jogsértésekre vonatkozó jog („Ordnungsstrafrecht”) németországi kialakulásának, történetének, kvázi büntetőjogi jellegének és a klasszikus, valamint a másodlagos büntetőjoggal szemben fennálló különbségeinek.

48. Álláspontom szerint ezeknek a megfontolásoknak – annak ellenére, hogy elméleti szempontból érdekesek – semmilyen hatása nincs a 2011/35 irányelv hatályára. Ezen irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja a „passzív vagyonra” hivatkozik, azaz azon tartozások összességére,[10] amelyek ugyanazon személy eszközeinek és kötelezettségeinek összességét terhelik, amelyek egyetemes jogosultságot alkotnak.[11]

49. E tág fogalmak alkalmazásával az említett cikk célja tehát egyértelműen az, hogy minden lehetséges kötelezettségre kiterjedjen, függetlenül a polgári jogi, büntetőjogi vagy kvázi büntetőjogi felelősség eredetétől és jellegétől, amennyiben magának a beolvadó társaságnak a felelősségéről van szó[12], és az pénzben kifejezhető értékkel bír.

50. Ez még világosabban kiderül a 2011/35 irányelv angol változatából, amely az átruházást nem minősíti [a francia szövegváltozatban szereplő] „universelle” kifejezéssel, de az „all the assets and *liabilities*” átruházására vonatkozik.[13] Egy kvázi büntetőjogi jellegű kötelezettség, mint amilyen az alapügyben is szerepel, kétségtelenül a beolvadó társasághoz köthető „liabilitynek” minősül

51. Egyetértek az MCH, valamint a portugál és a német kormány álláspontjával, amely szerint egy alapügybelihez hasonló bírság az állam javára fennálló „követelésnek”, az állam pedig „hitelezőnek” minősülhet a 2011/35 irányelv 13. cikke értelmében.

8 — Ebben a tekintetben lásd: Linster-ítélet (C-287/98, EU:C:2000:468, 43. pont), Brüstle-ítélet (C-34/10, EU:C:2011:669, 25. pont), valamint Ziolkowski és Szeja ítélet (C-424/10 és C-425/10, EU:C:2011:866, 32. pont).

9 — Ebben az értelemben lásd: easyCar-ítélet (C-336/03, EU:C:2005:150, 21. pont), Wallentin-Hermann ítélet (C-549/07, EU:C:2008:771, 17. pont), valamint Ziolkowski és Szeja ítélet (EU:C:2011:866, 34. pont).

10 — A „tartozás” kifejezés alatt azt a kötelezettséget értem, amelynek értelmében egy adósnak nevezett személy egy másik, hitelezőnek nevezett személlyel szemben egy meghatározott szolgáltatás (valamit adni, tenni vagy nem tenni) teljesítésére köteles: lásd: Cornu, G., Vocabulaire juridique, 9. kiadás., PUF, Párizs, 2011, 340. o.

11 — Lásd: Cornu, G., Vocabulaire juridique, 9. kiadás, PUF, Párizs, 2011, 737. és 738. o.

12 — A beolvadó társaság vezetőinek vagy egyéb szerveinek büntetőjogi felelősségéről a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja természetesen nem rendelkezik. Ezzel szemben a beolvadó társasággal szemben az általa elkövetett bűncselekmény miatt kiszabott pénzbüntetés az átvevő társaságra átszállhat.

13 — Kiemelés tőlem. A „liability [kötelezettség]” fogalma a következő „olyan dolog, amelyért valaki felelős, különösen valamely pénzösszeg” („a thing for which some one is responsible, especially an amount of money”), lásd *Oxford Dictionnary of English*, Oxford University Press, Oxford, 2005, második átdolgozott kiadás, 1008. o.

52. Következésképpen az egyesülésben részt vevő társaságot terhelő valamennyi kötelezettség, beleértve az állam javára fennálló tartozásokat is, a társaság passzív vagyonának részét képezi, tehát automatikusan és további feltétel nélkül átszáll az egyesülés következtében létrejövő társaságra.

ii) A beolvadó társaság passzív vagyonának részét képezik-e az egyesülés időpontjában *in statu nascendi* kötelezettségek?

53. Meg kell továbbá határozni, hogy a passzív vagyon fogalma magában foglalja-e az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzésekor fennálló, *in statu nascendi* kötelezettséget is, azaz az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan kötelezettséget, amelynek kiváltó okai az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését megelőzően keletkeztek, amely azonban csak az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését követően vált esedékessé, és arról az adóst csak ekkor értesítették.

54. A következő okok miatt úgy vélem, hogy az alapügybelihez hasonló *in statu nascendi* kötelezettségek a beolvadó társaság passzív vagyonának részét képezik, tehát átszállnak az átvevő társaságra.

55. Mindenekelőtt a 2011/35 irányelv szövegében semmi nem gátolja a beolvadó társaság passzív vagyona fogalmának ily módon történő értelmezését. Ugyanez a helyzet egyébként az alapeljárás tényállása idején hatályos, a 2009. június 18-i 2009/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 164., 42. o.) módosított, a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló 78/660/EGK negyedik tanácsi irányelvben [14] (a továbbiakban: 78/660 irányelv) és különösen 9. cikkében a „Források (Passzívák)” cím alatt a B.3. és C.8. pontjaiban alkalmazott passzív vagyon fogalmának értelmezésével is, amely pontokra a felek a tárgyaláson hivatkoztak. [15]

56. Írásbeli észrevételeiben a Bizottság azt az értelmezést támogatta, amely szerint az alapügyben szóban forgó kötelezettség a 78/660 irányelv értelmében az átvevő társaság passzív vagyonának részét képezte, azonban az éves beszámolókban egy ennek megfelelő céltartalékot kellett képezni. A Bizottság ezt a véleményt arra a tényre alapította, hogy a beolvadó társaság a jegyzőkönyvről szóló értesítést első alkalommal az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését megelőzően kapta meg, mindez a Bíróság elé terjesztett iratokból nem derül ki.

57. Mindenesetre a tárgyaláson a Bizottság azt állította, hogy az éves beszámolók elkészítésére alkalmazandó szabályok a jelen esetben nem relevánsak. Egyetértek ez utóbbi állásponttal, mivel fordított esetben az a kötelezettség, amelynek fennállását a hitelező első alkalommal az egyesüléshez felhasznált beszámolók elkészítését követően állapította meg, nem szállhatna át az átvevő társaságra, mivel az éves beszámolók csak az előre látható és számszerűsíthető kötelezettségeket jeleníthetik meg.

58. Ebben az értelemben az, hogy valamely *in statu nascendi* kötelezettség nem tartozik a passzív vagyon fogalmának hatálya alá a 78/660 irányelv értelmében, és ebből következően tehát nem szerepel az egyesülési tervhez csatolt mérlegben, nem elegendő ahhoz, hogy kizárjuk azt a 2011/35 irányelv értelmében vett passzív vagyon fogalmának hatálya alól.

59. Ha ez lenne a helyzet, az egyesülés a kötelezettségek megszűnésének okát jelentené, és az is előfordulhatna, hogy az egyesülésre csak emiatt kerülne sor.

14 — HL L 222., 11. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 110. o.

15 — Ez a cikk előírja, hogy a társaságok éves beszámolóiban szereplő passzív vagyonnak többek között magában kell foglalnia az „[e]gyéb céltartalék[ot]” (B3 pont), nevezetesen a nyugdíjra és hasonló kötelezettségekre, illetve az adótartozásra vonatkozó céltartalékon kívüli céltartalékot, valamint az „[e]gyéb kötelezettségek[et], beleértve az adótartozást és a társadalombiztosítási kötelezettséget is”. Álláspontom szerint természetes, hogy ez a cikk nem tartalmazza a passzív vagyon meghatározásában az *in statu nascendi* kötelezettségeket, mivel az éves beszámolókban csak az elismert és esedékes, vagy olyan kötelezettségek tüntethetőek fel, amelyek keletkezése mindenesetre valószínű vagy előrelátható, feltéve hogy azok számszerűsíthetők.

60. A következő példák segítenek szemléltetni ezt az álláspontot:

– két olajtársaság közül az egyik az egyesülésüket megelőző napon környezeti katasztrófát idéz elő azáltal, hogy olajat önt a tengerbe. Amennyiben elfogadnánk azt az értelmezést, amely szerint az átvevő társaságra való átruházhatósághoz a kötelezett társaság elismert és esedékes kötelezettségének az egyesülést megelőzően kell keletkeznie, a hatóságoknak semmilyen eszköz nem állna a rendelkezésére a környezetvédelmi jogban előírt bírságok kiszabásához, és a sérelmet szenvedett felek nem kaphatnának kártérítést,

– egy alapügyben szereplőhöz hasonló egyesülést követően az adóhatóság tudomására jut, hogy a beolvadó társaság adóoptimalizációs terve éveken keresztül tisztességtelen volt. Amennyiben ez az értelmezés lenne alkalmazandó, az adóhatóságnak semmilyen eszköz nem állna a rendelkezésére a be nem fizetett adó beszedéséhez.

61. A beolvadással történő egyesülés tehát magában foglalja azt, hogy az átvevő társaság teljes egészében megszerzi a beolvadó társaságot, beleértve annak múltját is. Ahogyan egyébként a 2011/35 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése is kimondja, a beolvadással történő egyesülés során az egyesülő társaságok „nem felszámolás útján” szűnnek meg,[16] és ez magában foglalja a beolvadó társaság egészének átruházását a kötelezettségek megszűnése nélkül, amelyet a felszámolás előidézett volna. Ebből az okból, nevezetesen annak kockázata miatt, hogy a beolvadó társaság passzív vagyonának elemei az egyesüléskor ismeretlenek lehetnek az átvevő társaság számára, a gyakorlatban az egyesülésről szóló megállapodás általában tartalmaz egy feltáró nyilatkozatról és biztosítékokról szóló záradékot („disclosure and warranties”) az átvevő társaság érdekében.

62. Egyébként semmilyen újító jelleg nincs abban az elgondolásban, hogy a beolvadó társaság felelőssége jogutódlással az átvevő társaságra száll át az egyesülést követően. Számos olyan európai és egyesült államokbeli jogvitára utalok, amelyekben átvevő társaságok ellen indítottak keresetet, esetenként kollektív kereset formájában amiatt, hogy az egyesülést megelőzően a beolvadó társaság a munkavállalóit azbesztnek tette ki, akik ezáltal azbesztózisban és mesotheliomában betegedtek meg. Az, hogy az átvevő társaságnak nem volt tudomása erről a felelősségről az egyesülés időpontjában, egyáltalán nem zárta ki ezen esetek egyikében sem a felelősségnek a beolvadó társaságról az átvevő társaságra történő átszállását.[17]

63. Még az is előfordult, hogy a kártérítés összege nagymértékben meghaladta a beolvadó társaság vételárát, emiatt egyes jogalkotók felléptek ennek a felelősségnek „az átadó társaság teljes aktív bruttó vagyonának az egyesülés vagy konszolidáció időpontjában kiszámolt valós piaci értékére” történő korlátozása érdekében, ahogyan az például Texasban történt.[18]

64. Ilyen kifejezett rendelkezés hiányában álláspontom szerint a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja a beolvadó társaság *in statu nascendi* kötelezettségeinek az átvevő társaságra történő átruházását.

16 — Kiemelés tőlem.

17 — Ebben az értelemben lásd: Harvard-Williams, V., „Asbestos liability: Managing the risks” (amely a Practical Law honlapján érhető el a következő internetcímen: http://uk.practicallaw.com/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere= 1247476867411&ssbinary=true). Lásd továbbá a texasi legfelsőbb bíróságnak a *Barbara Robinson kontra Crown Cork & Seal Co* ítéletét (335 S. W.3d 126, 129–130 [2010]).

18 — A Texas Civil Practice and Remedies Code 149.003. cikkének a) pontja „[…] the cumulative successor asbestos-related liabilities of a corporation are limited to the fair market value of the total gross assets of the transferor determined as of the time of the merger or consolidation”, amelyet a texasi legfelsőbb bíróság a texasi alkotmány I. cikke (16) bekezdésében foglalt, visszaható hatályú törvények elfogadására vonatkozó tilalommal összeegyeztethetetlennek nyilvánított: lásd: *Barbara Robinson kontra Crown & Seal Co* (335 S. W.3d 126 [2010]).

65. Ki kell emelni továbbá, hogy ez a szabály nem mindig hátrányos az átvevő társaságra nézve, mivel ez utóbbi az aktív vagyon egészét is megszerzi, azaz nemcsak az egyesülés időpontjában fennálló esedékes követeléseket, hanem egy jövőbeli követelés reményét (*spes debiturum iri*)[19] is, valamint azokat a követeléseket, amelyek az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését követően keletkezhetnek.

66. Ebben az értelemben az átvevő társaság, mint amilyen az MCH, jogosult lenne az egyesülést megelőzően a beolvadó társaság által jogalap nélkül megfizetett adó, valamint a beolvadó társaságtól az egyesülést megelőzően beszedett, azonban az egyesülést követően az uniós joggal ellentétesnek nyilvánított adó visszatérítésére.

67. Felmerülhet továbbá a kérdés, hogy a 2011/35 irányelv az *in statu nascendi* kötelezettségek átvevő társaságra történő átszállásának előírása helyett nem pusztán lehetőségként kínálja-e fel a tagállamok számára, hogy ezt az átszállást a nemzeti jogukban előírják. Meglátásom szerint nem.

68. Mind a 2011/35 irányelv 19. cikke (1) bekezdésének a) pontja, mint pedig a tőkeegyesítő társaságok határon átnyúló egyesüléséről szóló 2005/56 irányelv[20] 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja, amely az előbbi irányelvvel azonos rendelkezést tartalmaz, nyilvánvalóan közös fogalommeghatározást ad a passzív vagyon fogalmaira vonatkozóan, anélkül hogy a tagállamoknak lehetőségük lenne ezeket a fogalmakat szűkíteni vagy kiterjeszteni. A tárgyaláson megvitatott azon esetben, ha a beolvadó társaságra alkalmazandó jog előírná a szóban forgó kötelezettség átszállását, az átvevő társaságra alkalmazandó jog pedig azt kizárná, ellentét lenne a két jog között, amelyet a tőkeegyesítő társaságok határon átnyúló egyesüléséről szóló 2005/56 irányelv nem lenne képes feloldani, ami ellentétes lenne az irányelv határon átnyúló egyesülések megkönnyítésére vonatkozó céljával.

69. Meg kell továbbá határozni azt, hogy az általam a 2011/35 irányelv 19. cikke (3) bekezdésének a) pontjával kapcsolatban javasolt értelmezést valamely *in statu nascendi* kötelezettségre akkor is alkalmazni kellene-e, ha a hitelező, aki tudatában van a közelgő egyesülésnek, semmit nem tesz annak érdekében, hogy követelésének fennállását vagy annak lehetőségét az egyesülés cégjegyzékbe történő bejegyzését megelőzően jelezze.

70. Írásbeli észrevételeiben, valamint a tárgyaláson az MCH kiemelte azt a tényt, hogy az ACT a vizsgálatot, amelynek következtében az alapügyben szóban forgó bírságok kiszabására sor került, az egyesülési terv közzétételét megelőzően végezte el. A Bíróság kérdéseire adott írásbeli válaszában a portugál kormány elismerte, hogy az egyesülési tervnek az igazságügyi minisztérium közleményeit tartalmazó honlapon történő, 2011. február 22-i közzététele tájékoztatta a lehetséges hitelezőket, köztük az ACT-t, amelynek tehát értesítenie kellett volna az egyesülésükről tárgyaló társaságokat.

19 — A jövőbeli követelés reményének oly módon történő elismerése, hogy az egy személy vagyonának a részét képezi, hosszú időre nyúlik vissza. Ebben az értelemben idézem Justinianus császár Institucióii III.15.4. könyvét („Feltételhez kötött stipulatióból csak a remény van meg, hogy majdan tartozni fognak nekünk, s magát ezt a reményt örökítjük át, ha előbb ér el a halál, mintsem a feltétel bekövetkezik”: Hulot, H., *Les Institutes de l'Empereur Justinien*, Behmer es Lamort kiadó, Metz, 1806), valamint ugyanezen császártól származó Digesta L.16.54 könyvben foglalt, Ulpianus római jogtudóstól származó mondatot („Feltételes hitelezők azok, akiknek meg nincsen keresetindítási joguk, de akiknek kellene, hogy legyen vagy azok, akiknek reményük van arra, hogy ezt a jogot megkapják a követelésükkel kapcsolatban támasztott feltétel bekövetkezése esetén.”: Hulot, H., es Berthelot, J.-F., *Les Cinquantes Livres du Digeste ou des Pandectes de l'Empereur Justinien*, Behmer es Lamort kiadó, Metz, 1803).

20 — Lásd a fenti 7. lábjegyzetet.

71. Még ha el is ismerném azt, hogy ilyen tényállás esetén a jóhiszemű hitelezőnek nem kellene elmulasztania a követelése kötelezettjének értesítését az egyesülést megelőzően,[21] úgy vélem, hogy az egyesülés nem eredményezi e követelés megszűnését. A 2011/35 irányelvben nincs olyan rendelkezés, amely alapján ennek ellenkezőjét lehetne állítani.

72. A fentiekre tekintettel álláspontom szerint a 2011/35 irányelv 19. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a portugál gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 112. cikke, ahogyan azt Portugáliában alkalmazzák, amelynek értelmében a társaságok beolvadással történő egyesülése során a beolvadó társaság által elkövetett munkajogi jogsértések miatt kiszabott bírságból eredő fizetési kötelezettség átszáll az átvevő társaságra, amennyiben az említett jogsértéseket ezen egyesülést megelőzően követték el, azonban a bírságot jogerős határozatban csak az említett egyesülést követően szabták ki.

VI – **Végkövetkeztetések**

73. Következésképpen azt javasolom, hogy a Tribunal do Trabalho de Leiria által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a Bíróság a következő választ adja:

A részvénytársaságok egyesüléséről szóló, 2011. április 5-i 2011/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 19. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv (Código das sociedades comerciais) 112. cikke, ahogyan azt Portugáliában alkalmazzák, amelynek értelmében a társaságok beolvadással történő egyesülése során a beolvadó társaság által elkövetett munkajogi jogsértések miatt kiszabott bírságból eredő fizetési kötelezettség átszáll az átvevő társaságra, amennyiben az említett jogsértéseket ezen egyesülést megelőzően követték el, azonban a bírságot jogerős határozatban csak az említett egyesülést követően szabták ki.

21 — Emlékeztetek arra, hogy a 2011/35 irányelv egy átláthatósági rendszert hoz létre, amelynek célja, hogy az egyesülésben részt vevő társaságok, valamint azok részvényeseinek, munkavállalóinak és hitelezőinek érdekeit biztosítsa és védje. E rendszer szerint az egyesülésben részt vevő társaságok ügyviteli szervei írásbeli tervet készítenek az egyesülés feltételeiről (5. cikk), amelyet kötelesek az egyes tagállamok jogszabályaiban előírt módon közzétenni (6. cikk). Az egyesüléshez az egyesülésben részt vevő minden társaság közgyűlésének legalább a hozzájárulása szükséges (7. cikk). Annak érdekében, hogy jóváhagyhassák az egyesülést, a részvényesek jogosultak legalább egy hónappal az egyesülési szerződés tervezetéről határozó közgyűlés napja előtt arra, hogy tudomást szerezzenek többek között az egyesülési tervről, valamint az éves beszámolókról és éves üzleti jelentésekről (11. cikk). A 2011/35 irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy megfelelő védelmet kell biztosítaniuk a társaság olyan hitelezőinek, akiknek követelései megelőzik az egyesülési terv közzétételét, és nem váltak még esedékessé a közzététel időpontjában (13. cikk). E cikket a portugál jogba átültetve a gazdasági társaságokról szóló törvény 101-A. cikke lehetővé teszi a hitelezők e csoportja számára, hogy bizonyos feltételek mellett az egyesülési terv közzétételét követő egy hónapon belül ellentmondást nyújtsanak be az egyesülés ellen.